منظر

دیدگاه‌هایی در مورد اصلاح الگوی مصرف انرژی در صنعت

احمد پورفلاح

۱. مناسب بودن قیمت انرژی تنها مزیتی برای صنعت ایران بود که قیمت تمام شده خود را متناسب با قدرت خرید مردم بالانس نماید و به پاره‌ای از صنایع کمک کند که در عرصه رقابت بین‌المللی حرفی برای زدن داشته باشند.

۲. در صورت حذف یارانه انرژی با توجه به بالا بودن نرخ کار در ایران که ناشی از بهره‌وری بسیار پایین، حمایت‌های یک‌طرفه و غیرمنطقی و تعطیلات زیاد و مخرب می‌باشد وضعیت حضور در بازار مصرف داخلی و بین‌المللی از شرایط نامطلوب فعلی بدتر می‌شود.

۳. وعده بازپرداخت مابه‌التفاوت ناشی از حذف یارانه‌ها غیرعملی و غیرممکن خواهد بود؛ حداقل اینکه می‌توان گفت ناکافی، با تاخیرات طولانی (نوشدارو بعد از مرگ سهراب) خواهد بود.

۴. هم‌اکنون اغلب واحدهای صنعتی با مشکل نقدینگی روبه‌رو هستند که ناشی از تورم بالا، قدرت خرید پایین مردم و سیاست‌های انقباضی سیستم بانکی، خرید مواد اولیه و تجهیزات با نرخ‌های بالا (به دلیل تحریم و روآوردن به بانک‌ها و کشورهای ثالث) است. حال چگونه انتظار داریم که با هدفمند کردن یارانه‌ها و حذف سوبسید از انرژی مصرفی صنایع و اخذ قیمت‌های سنگین از آنها، مشکل تولید حداقل دوچندان نشود؟

۵. پیاده کردن بی‌مطالعه سیاست‌های جایگزینی درست هم به تولید ناخالص داخلی صدمه خواهد زد هم به موضوع سرمایه‌گذاری و هم به مساله اشتغال (که این مورد اخیر پیامدهای ناهنجاری را در جامعه به جای خواهد گذارد).

با عنوان مراتب فوق ضمن تایید بر ضرورت حذف تدریجی یارانه‌ها و هدفمند کردن آنها و کاهش مصرف انرژی، انتظار داریم که با انجام پیش‌بینی‌های لازم برای جلوگیری از صدمه جدی به ناوگان تولید، برای این بخش چاره‌ای دیگر بیندیشند از جمله:

چون واحدهای تولیدی علاوه بر آسیب‌های مستقیم به‌طور غیرمستقیم (بالا رفتن هزینه خانوار و انتقال فشار به واحد صنعتی، بالا رفتن قیمت اقلام و نهایتا کاهش تقاضا) نیزصدمه می‌بینند در صورت امکان شروع شمول حذف یارانه انرژی از صنعت را به سه سال دیگر موکول نمایند (انرژی مصرفی در واحدهای صنعتی قابل عرضه در بازار سیاه نمی‌باشد. هیچ واحد نیز علاقه‌مند نیست که مصرف انرژی را در واحد خود بالا نگه دارد به این دلیل که انرژی ارزان در اختیارش قرار می‌گیرد). در این سه‌سال به واحدها اجازه بدهند که بر مبنای میانگین میزان انرژی مصرفی مندرج در فیش‌های رسمی در طول سال ۸۸، بتوانند تا سه سال دیگر از قیمت‌های حمایتی برخوردار باشند و بعد از سه سال به تدریج تا پنج سال این قیمت‌ها با نرخ‌های مورد نظر بالانس شود. این شیوه کمک می کند که دولت محترم دفعتا با بازتاب‌های گوناگون در بخش‌های متنوع مصرف‌کننده انرژی مواجه نشود و بتواند با کنترل‌های لازم شوک‌های قابل پیش‌بینی در هر مقوله را خنثی و رفع و رجوع کند.

*** نماینده بخش صنعت در هیات نمایندگان اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تهران**

خبر

سیاست‌های اخیر ایران بازار ارز دلالان در دوبی و تهران را کساد کرده است

● **رویترز:** در سپتامبر (شهریور - مهر) گذشته، مبادلات ارزی دوبی این‌بار نه از سوی دولت‌های غربی بلکه از سوی ایران مورد تهدید قرار گرفت. رویترز در گزارشی در مورد رونق فعالیت‌های دلالان غیررسمی ارز در دوبی پس از اعمال تحریم‌ها علیه ایران نوشت: مرد ایرانی میانسالی در یکی از محله‌های پایین‌شهر دوبی در دفتر خود در حال صحبت کردن با یکی از شش خط تلفنی است که روی میزش قرار دارد و ارقامی را با ماشین‌حساب، جمع می‌زند. وی در چند دقیقه با چند نفر که خواهان خرید، فروش و انتقال دلار هستند، صحبت می‌کند. شغل سخت و غیرقابل پیش‌بینی‌ای دارد. این گزارش در ادامه می‌نویسد: دلالان غیررسمی ارز در دوبی تبدیل به رابط‌های مهمی میان اقتصاد ایران و دیگر نقاط جهان شده‌اند و حتی با وجود تلاش دولت‌های خارجی و تهران برای محدود کردن فعالیتشان، آنها به ایفای نقش در جریان روند ورود پول و خروج آن از این کشور، می‌پردازند.

دریافت هرگونه وجه یا کالا از اشخاص توسط وزارتخانه‌ها ممنوع است

● **فارس:** دریافت هرگونه وجه، کالا یا خدمات تحت هر عنوان از اشخاص حقیقی و حقوقی توسط وزارتخانه‌ها، موسسات و شرکت‌های دولتی غیر از موارد قانونی ممنوع است. دریافت هرگونه وجه، کالا یا خدمات تحت هر عنوان از اشخاص حقیقی و حقوقی توسط وزارتخانه‌ها، موسسات و شرکت‌های دولتی غیر از مواردی که در مقررات قانونی مربوطه تعیین شده یا می‌شود، همچنین اخذ هدایا و کمک نقدی و جنسی در قبال تمامی معاملات اعم از داخلی و خارجی توسط وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی و شرکت‌های دولتی و موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی، موسسات و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است یا تابع قوانین خاص هستند، ممنوع شده است.

عکس: عباس کوثری، شرق

نقدحسن تاش بر عملکرد صنعت نفت:

وعده گازی احمدی‌نژاد محقق نشد

فرزانه طهرانی: «بدون شک در تمام شاخص‌های عملکرد صنعت نفت از برنامه عقب‌تر هستیم.» این بخشی از انتقادات «سیدغلامحسین حسن‌تاش» عضو انجمن اقتصاد انرژی ایران به عملکرد پارس جنوبی است. او درعین‌حال وعده اخیر رییس‌جمهوری در خصوص دوبرابر شدن برداشت گازی تا پایان دولت دهم را غیرممکن دانسته و آن را یک تبلیغ انتخاباتی می‌داند. حسن‌تاش که عضویت هیات علمی - پژوهشی و تدریس در دانشگاه را نیز در کارنامه خود دارد معتقد است عملکرد دولت نهم و دهم با عملکرد دو دولت قبل از آن در پارس جنوبی به هیچ وجه قابل قیاس نیست و اصولا عملکرد این دولت با دولت‌های قبلی در زمینه عمران و توسعه در همه بخش‌های کشور قیاس مع‌الفارق است. او همچنین درباره برداشت ۵۰۰هزار بشکه در روز قطر از لایه مشترک نفتی و برداشت صفر ایران را به دولتمردان هشدار می‌دهد. مشروح این گفت‌وگو را در ادامه بخوانید:

◄ خبر جدیدی که آقای «احمدی‌نژاد» در ارتباط با تولید پارس جنوبی اعلام کرد شاید بهانه مناسبی برای پرداختن به این میدان مشترک نفت و گاز باشد. به نظر شما وعده دوبرابر شدن برداشت گاز از این میدان تا پایان دولت دهم چقدر عملی است؟

به‌نظر من دوبرابر شدن برداشت از این میدان تا پایان دولت دهم قطعا غیرممکن است. فکر می کنم اینها بیشتر تبلیغات انتخاباتی است.

◄ فکر نمی‌کنید عملی نشدن این وعده ممکن است تبدیل به یک ضدتبلیغ شود تا تبلیغات برای یک جناح؟

در بسیاری از موارد این نوع تبلیغات را انجام می‌دهند و هرکس در بخش تخصصی خودش می‌داند واقعیت‌ها چیست.

◄ پیشرفت فازهای پارس جنوبی در این سال‌ها را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ چرا دولت در چند ماهه آخر عمر خود تصمیم به توسعه برداشت از این میدان گرفته است؟

وضعیت پیشرفت پروژه‌های مربوطه در دولت‌های نهم و دهم بد بوده است و این در کنار برخی از نقطه‌ضعف‌ها و نمرات منفی در کارنامه این دولت، یک نقطه ضعف برای دولت است چون از دست‌دادن غیرقابل بازگشت منافع ملی است.

◄ از آنجا که تحریم‌ها حضور پیمانکاران خارجی در این میدان را روزبه‌روز کمتر کرده است؛ داخلی‌ها سعی در ربودن گوی سبقت از یکدیگر دارند و هر روز هم شاهد افزایش قراردادهای شرکت‌های داخلی هستیم. صرف‌نظر از اینکه پیمانکاران داخلی دارای چه میزان توانایی برای انجام پروژه‌ها هستند، آیا در شرایط فعلی کشور، توسعه میدان پارس جنوبی جزو طرح‌های اولویت‌دار است؟

بدون‌شک با هر منطقی توسعه میدان مشترک گازی پارس جنوبی مهمترین اولویت صنعت نفت ایران بوده و تا رسیدن به حد تولید مطلوب خواهد بود. تغییرات مکرر مدیریتی در سطح صنعت نفت، به‌کارگیری برخی مدیران ضعیف، عدم تخصیص منابع مالی لازم موجب تاخیر در اجرای فازهای تکمیلی شده است.

◄ یکی از اقداماتی که دولت در این سال‌ها در دستور کار قرار داده همکاری با کشورهایی چون ونزوئلا در پروژه‌های پارس جنوبی است. به‌نظر شما این همکاری‌ها چقدر بر بهبود روند فعالیت تاثیر خواهد داشت؟ تخصص نفتی این کشورها را چگونه می‌بینید؟

به‌نظر من اینها و بسیاری از قراردادهایی که در سوال قبل اشاره کردید، تبلیغاتی است وگرنه ونزوئلا در کار صنعت نفت خود هم مانده است کارجدی نخواهد کرد و متاسفانه این قراردادها می‌تواند یکسری مشکلات حقوقی هم برای هر دولت آتی که احیانا بخواهد برخورد منطقی‌تری با پروژه‌ها داشته باشد، ایجاد کند.

◄ آقای «زنگنه» طی مصاحبه‌ای در مرور خاطرات دوره وزارتش عنوان کرد در یکی از سفرهایش به قطر، امیر این کشور گفته بود: «من به شما در حوزه فعالیت‌های پارس جنوبی حسادت می‌کنم.» در آن روزها برداشت ما از این میدان با کشور قطر برابری می‌کرد اما چندی پیش سازمان بازرسی از برداشت دوبرابری طرف قطری از این میدان مشترک خبر داد. این وضعیت چه آینده‌ای را برای سرمایه ملی ترسیم خواهد کرد؟

من نمی‌دانم امیر قطر در عالم دیپلماسی با چه نیتی این حرف را زده است. اما ما ۱۰ سال از قطری‌ها در تولید گاز از این میدان عقب هستیم ضمن اینکه هرگز هم میزان تولیدمان به حد قطر نرسیده است و قطر از نظر تولید تجمعی شاید تا کنون بیش از سه برابر ما از میدان برداشت کرده باشد. بدون شک عملکرد دولت نهم و دهم با عملکرد دو دولت قبل از آن در پارس‌جنوبی قابل قیاس نیست و اصولا عملکرد این دولت با دولت‌های قبلی در زمینه عمران و توسعه در همه بخش‌های کشور قیاس مع‌الفارق است اما به‌نظر من در آن دوره‌ای هم که شرکت‌های خارجی می‌آمدند و محدودیت‌ها کمتر بود و گرایش به توسعه وجود داشت، بخش قابل‌توجهی از انرژی و توان و سرمایه صنعت نفت صرف پروژه‌های بسیار کم‌اولویت‌تر و بعضا بی‌برنامه و غلط شد و گرنه پیشرفت پارس‌جنوبی می‌توانست بسیار بهتر باشد.

◄ عدم برداشت ایران از لایه نفتی مشترک پارس جنوبی نیز وضعیت بدتری به‌بار آورده است درحالی که قطر با شتاب از این میدان در حال استخراج است. آیا بهتر نیست دولت اولویت خود را بر فراهم کردن زمینه‌های برداشت هرچه سریع‌تر از آن قرار دهد؟

میدان پارس‌جنوبی یک لایه نفتی مشترک دارد که وضع خوبی در آنجا نداریم چراکه هم‌اکنون قطری‌ها ۴۵۰ تا ۵۰۰هزار بشکه از آن برداشت می‌کنند در حالی که استخراج ما از آن صفر است. قطر این لایه را به‌نام میدان الشاهین می‌نامد و پیشرفته‌ترین فناوری‌ها را در آنجا به‌کار گرفته است، از فناوری چاه‌های افقی استفاده کرده است که بعضا چاه بعد از رسیدن به لایه و افقی شدن تا ۱۰ کیلومتر در لایه به‌صورت افقی جلو رفته است. متاسفانه در طرف ما حتی مطالعات اکتشافی دقیقی هم روی این لایه نشده است اما چرایی آن بسیار مفصل است؛ روشن نبودن اولویت‌ها در صنعت نفت، تغییرات مدیریتی، روشن نبودن متولی کار و تصمیمات اشتباه مدیریتی، مثلا شرکتی که چنین پروژه مهمی را به‌عهده دارد یک دفعه تصمیم به‌خصوصی‌سازی آن یا واگذاری آن به بخش‌خصوصی می‌گیرد بدون توجه به اینکه خود این واگذاری یک تغییر و تحول است که می‌تواند افت و توقف ایجاد کند و به چنین پروژه مهمی لطمه بزند و جالب اینکه بعد هم به نوعی در واگذاری به متقاضی خلف وعده می‌شود و شرکتی که چنین پروژه مهمی را به‌عهده دارد سال‌ها بلاتکلیف مانده و پروژه متوقف شده است.

◄ با توجه به آنکه توسعه میادین در پارس‌جنوبی به عدد ۲۹ فاز تا پایان برنامه پیش‌بینی شده؛ روند فعالیت در این سال‌ها چگونه بوده است؟ آیا با عقب‌ماندگی‌های کنونی به هدف برنامه خواهیم رسید؟

بدون‌شک در تمام شاخص‌های عملکرد صنعت نفت از برنامه عقب‌تر هستیم، در تولید نفت و گاز، در تزریق گاز به میادین نفتی برای افزایش بازیافت (و جلوگیری از افت تولید)، در جمع‌آوری گازهایی که سوزانده می‌شود و غیره. در هیچ‌یک از برنامه‌ها اهداف و شاخص‌های تعیین شده برای صنعت نفت محقق نشده و در برنامه چهارم وضع بدتر بوده است.

◄ همواره یکی از تنگناهای اجرای پروژه‌ها کندبودن جریان نقدینگی عنوان شده، راه‌اندازی صندوق انرژی و اجرای طرح‌هایی مانند فروش اوراق این مشکل را تا چه حد از سر راه برداشته است؟

من نمی‌دانم صندوق انرژی چیست، تا حالا نشنیده‌ام، اما به نظر من اولا تنها مشکل، مشکل مالی نبوده است و در صنعت نفت، تغییرات مدیریتی در این سال‌ها بیداد کرده است و همچنین اصولا اراده توسعه در هیچ بخشی و از جمله این حوزه وجود نداشته است و اگر هم مانوری داده در این حد بوده است که نسبت به عملکرد گذشته‌ها خیلی زیر سوال نرود، خصوصا در جایی مثل میدان مشترک پارس جنوبی که رقیب دارد و سهم ما را برای همیشه می‌برد که به همین دلیل نمی‌شود هیچ مانوری هم نداد و اقدامات در حد مانور و نمایش است.

◄ صرف درآمدهای حاصله از پارس جنوبی برای مقاصدی غیر از توسعه این میدان از جمله انتقادات تحلیلگران حوزه نفت است. دولت حضور شرکت‌های داخلی و خارجی را برای سرمایه‌گذاری در این بخش کافی می‌داند اما آیا بهتر نبود بخشی از درآمدهای نفتی در توسعه این میدان مشترک هزینه‌می‌شد؟

ببینید اصولا این دولت پایبندی کمتری به بودجه و قوانین آن داشته است حالا اگر در جاهایی هزینه کرد بودجه با مصوبات بودجه هماهنگ بوده نباید این را به حساب تعهد دولت به بودجه گذاشت. گزارشاتی که نشان می‌دهد دولت بیش از ۵۰درصد تخلف بودجه‌ای داشته، شاهد بر این مدعای من است. اگر برخورد منسجم و سازمان یافته و درستی با پروژه‌های پارس جنوبی و با صنعت نفت وجود داشت به هرحال می‌شد توانایی‌های داخلی را تجمیع و کاری کرد، بسیار بیشتر از آنچه شده است. اما باید توجه داشت که الان یکی از بزرگ‌ترین و اصلی‌ترین مشکلات تامین تجهیزات از خارج است که حتی اگر پول هم باشد به دلایل تحریم تامین آن ساده نیست.

خبر خبر

پیشنهاد واردات کالاهای اساسی توسط کمیته امداد

● **مهر:** سخنگوی کمیسیون اقتصادی مجلس از تصویب کلیات طرح تامین کالاهای اساسی اقشار آسیب‌پذیر جامعه در این کمیسیون خبر داد. محمد علیپور از تصویب کلیات طرح تامین کالاهای اساسی برای اقشار آسیب‌پذیر در جلسه روز گذشته کمیسیون اقتصادی مجلس خبر داد و گفت: بر اساس این طرح که یک‌فوریت آن در آبان به تصویب رسیده است، دولت موظف است به منظور حفظ امنیت اقشار آسیب‌پذیر تحت پوشش سازمان بهزیستی و کمیته امداد در مقاطعی از سال، کالاهای اساسی را به صورت ویژه در اختیار این افراد قرار دهد. وی در رابطه با محل تامین اعتبار برای اجرای این طرح افزود: مقرر شده است وزارت صنعت در بودجه سالانه خود محل تامین اعتبار برای واردات کالاهای اساسی توسط کمیته امداد را پیش‌بینی کند. سخنگوی کمیسیون اقتصادی مجلس با تاکید بر اینکه اختصاص اعتبار برای تامین کالاهای اساسی اقشار آسیب‌پذیر نافی پرداخت مستمری به افراد تحت پوشش مراجع مذکور نیست، اظهار کرد: در ابتدای امر پیشنهاد شد که اعتبار تامین کالاها از محل اعتبار مستمری‌ها باشد اما نهایتا تصمیم بر آن شد که اعتبار مستقلی برای این بخش در نظر گرفته شود.

اختصاص بیشترین ارز مبادله‌ای به کالاهای صنعتی

● **ایسنا:** در حالی که تاکنون ۱۱ هزار و ۳۰۰ فقره ثبت سفارش در مرکز مبادله ارزی انجام شده است طبق اظهارات مسوولان بیشترین میزان ارز تخصیص‌یافته به کالاهای اولویت پنجم و قطعات صنعتی و کمترین آن به کالاهای اولویت دوم بوده است. پیش از این سخنگوی مرکز مبادله ارزی درباره عملکرد سه‌ماهه این مرکز گفته بود که بیشترین پرداخت ارز تخصیص‌یافته به گروه‌های کالایی، مربوط به گروه پنج با سهم ۳۷ درصدی بوده است. این در حالی است که تعداد ثبت سفارش‌ها به صورت میانگین ۱۵۵ فقره بوده و اولویت دوم کمترین سهم دریافت ارز را داشته است. همچنین بالاترین رقم اختصاص ارز در این مرکز ۱۱ میلیون و ۲۰۰ دلار و ۳۴۱ فقره ثبت سفارش تخصیص ارز بوده است. صمد کریمی درباره تامین ارز در بخش دارو و اقلام دارویی نیز بیان کرده که بر اساس عملکرد ارزی بانک مرکزی و با توجه به آخرین اطلاعات ما که متعلق به دوم دی سال‌جاری است، ارز پرداخت‌شده توسط بانک مرکزی تا پایان آذر سال‌جاری ۲/۵ میلیارد دلار بوده است.

واردات ممنوع! گوشت خودکفا می‌شود

مهر: معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت، پیش‌بینی صادرات ۶۰ میلیارددلاری در سال ۹۲، فلسفه ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های صادراتی، پرداخت ۳۰میلیاردتومان معوقات جوایز صادراتی و آخرین وضعیت بیمه و نوسانات نرخ ارز را تشریح کرد. حمید صافدل، درخصوص وضعیت صادرات غیرنفتی و پیشنهادهای وزارت صنعت، معدن و تجارت در بودجه سال ۹۲ کل کشور در این خصوص گفت: تمامی قوانین مربوط به حمایت از صادرات غیرنفتی در قوانین برنامه پنج‌ساله تدوین می‌شود و در آن، حوزه‌های مختلفی همچون حمایت از تشکل‌ها و تقویت آنها، حمایت از برند و برندسازی، تقویت زیرساخت‌های صادراتی، بهبود فضای کسب و کار برای توسعه صادرات غیرنفتی، رفع موانع غیرتعرفه‌ای و توجه به توسعه روابط دوجانبه و چندجانبه با کشورهای مختلف در نظر گرفته شده است. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت اظهار کرد: دیدگاه کلی این است که از پرداخت جوایز نقدی خارج شویم و بحث توسعه زیرساخت‌های صادراتی را مورد حمایت قرار دهیم. وی درخصوص معوقات جوایز صادراتی ادامه داد: بخشی از این معوقات پرداخت شده و بخشی نیز تا اواخر امسال پرداخت می‌شود.

در همین حال مدیرعامل اتحادیه مرکزی دامداران اعلام کرد: طرح جامع خودکفایی گوشت قرمز که هفته گذشته تصویب شد، از دوشنبه اجرا می‌شود. «سعید سلطانی» در گفت‌وگو با ایسنا، گفت: طرح جامع خودکفایی گوشت قرمز از دوشنبه با ارسال فرم قرارداد به استان‌ها برای انعقاد قرارداد دامداران با شرکت پشتیبانی امور دام اجرایی می‌شود. وی افزود: در این طرح به پرواربندان به ازای هر کیلوگرم دام زنده، پنج کیلوگرم علوفه داده می‌شود که این علوفه شامل ۲/۵ کیلوگرم جو به قیمت کیلویی ۵۹۰ تومان و ۱/۵ کیلوگرم ذرت کیلویی ۶۰۰ تومان است. مدیرعامل اتحادیه مرکزی دامداران ادامه داد: برای پرواربندی گوسفند، چک شش‌ماهه به شرکت پشتیبانی امور دام داده می‌شود که بدون کارمزد است و پس از پرواربندی گوشت، بهای علوفه از گوشت کاسته شده و بقیه پول به پرواربندان تحویل داده می‌شود.

همچنین یک کیلوگرم سبوس ۲۵۰ تومانی به صورت نقدی به پرواربندان داده می‌شود. سلطانی درباره ظرفیت تولید گوشت قرمز عنوان کرد: ظرفیت تولید این محصول پروتئینی در کشور حدود یک میلیون و ۲۵۰هزار تن است که در حال حاضر با احتساب دام‌های قاچاق، سالانه حدود یک میلیون تن گوشت قرمز تولید می‌شود و ۲۵۰هزار تن ظرفیت خالی در کشور وجود دارد. به گفته وی از چند ماه گذشته صادرات گوشت قرمز ممنوع شده و بر قاچاق آن نظارت بیشتری صورت گرفته است که سبب بهبود وضعیت تولید گوشت قرمز خواهد شد. مدیرعامل اتحادیه مرکزی دامداران با اشاره به وجود ۱۲/۵ میلیون تن ظرفیت تولید شیر در کشور گفت: در سال‌جاری حدود ۹ میلیون و ۸۰۰ هزار تن شیر تولید می‌شود و حدود دو میلیون و ۷۰۰ هزار تن ظرفیت خالی وجود دارد.